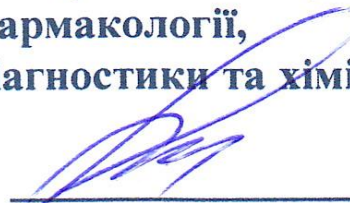

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри терапії,
фармакології, клінічної
діагностики та хімії**

Улько Л.Г.

« 03 » 05 2020 р.

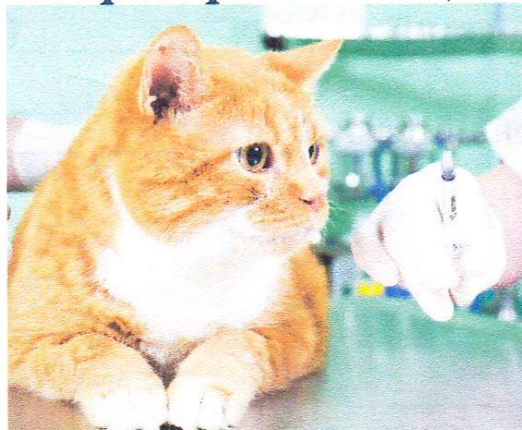
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)**

ПП.13 Внутрішні хвороби тварин

Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»

Освітня програма: «Ветеринарна медицина»

Факультет: ветеринарної медицини

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин» для студентів за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

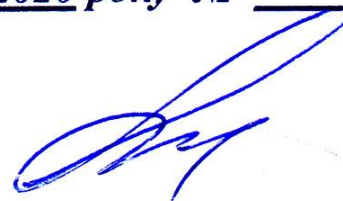
Розробники:

Улько Л.Г. доктор ветеринарних наук, професор
 Мусієнко О.В. кандидат ветеринарних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри терапії, фармакології, кліндіагностики та хімії

Протокол від " 3 " 05 2020 року № 14

Завідувач кафедри терапії,
фармакології, кліндіагностики
та хімії

Л.Г. Улько

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Декан факультету
ветеринарної медицини

О.Л. Нечипоренко

Методист відділу якості освіти,
Ліцензування та акредитації

(І.І. Григоренко)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 06.07 2020 р.

©СНАУ, 2020 рік

© Л.Г. Улько. О.В. Мусієнко, 2020 рік.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6, в. т.ч. 3 (ОСІНЬ) 3 (ВЕСНА)	Галузь знань: 21 Ветеринарія» (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»		
Модулів – 4 (осінь – 2; весна – 2)	Професійне спрямування:	Рік підготовки:	
Змістових модулів:4		2020-2021-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: (назва) Проведення клінічного дослідження та діагностика хвороб тварин		Курс 4	
Загальна кількість годин – 180 , в т.ч осінь – 90; весна – 90.		Семестр	
		7	8
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,0, осінь – 3,0; весна – 3,0. самостійної роботи студента - 4, осінь – 3,0; весна – 6,0.	Освітній ступінь: магістр	16	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		30	30
		Самостійна робота	
		44	60
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю:	
Залік (усне опитування; контрольні роботи)	Екзамен (усне опитування; контрольні роботи)		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 76 / 104 (42/58)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета:

Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами теоретичними і практичними знаннями з вивчення основних внутрішніх незаразних хвороб тварин, їх етіології, патогенезу, симптомів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики, лікування та профілактики.

Завдання: проведення дослідження хворих тварин, постановка діагнозу, призначення та проведення лікування хвороб незаразної патології, інтерпретація проведених результатів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- Методики проведення диспансеризації сільськогосподарських тварин.
- Біохімічні та клінічні показники здоров'я тварин.
- Методи, види, принципи ветеринарної терапії.
- Технологію приготування дієтичних кормів, методи введення лікарських речовин в організм тварини.
- Визначення хвороб різних органів та систем, їх етіологію, патогенез, клінічну картину, діагностику, диференційну діагностику, лікування та профілактику

Вміти:

- Провести диспансеризацію поголів'я тварин, оформити ветеринарну документацію, охарактеризувати види, методи, принципи терапії;
- провести різноманітні маніпуляції: введення лікарських речовин в організм тварини, зондування тварини, видалення стороннього тіла з глотки, стравоходу, промивання шлунка, тощо.
- Провести клінічне дослідження тварини, виявити основні клінічні ознаки захворювання, поставити діагноз, призначити лікування, розробити профілактичні заходи та дотримуватись техніки безпеки при роботі з тваринами.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Затверджено на засіданні кафедри терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії, протокол № ___ від «___» _____ 2020 року
(апробація програми)**

7 семестр

Змістовний модуль 1. Хвороби печінки і жовчних шляхів, очеревини та підшлункової залози, нирок і сечових шляхів.

Тема 1. Хвороби печінки і жовчних шляхів.

Класифікація та поширення хвороб печінки. Синдроми захворювань печінки і жовчних шляхів.

Вивчення гепатиту (паренхіматозний і гнійний). Гепатодистрофія (жирова і токсична, амілоїдоз печінки). Цироз печінки. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика хвороб печінки. Вивчення хвороб жовчних шляхів: жовчнокам'яна хвороба, холецистит і холангіт.

Тема 2. Хвороби очеревини.

Дослідження тварин з хворобами очеревини. Перитоніт. Водянка черевної порожнини. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика.

Тема 3. Хвороби підшлункової залози.

Класифікація. Вивчення основних синдромів хвороб підшлункової залози: больовий, холестатичний і зовнішньосекреторної недостатності. Панкреатит, кіста і пухлини підшлункової залози, атрофія підшлункової залози (етіологія, патогенез, клінічні симптоми, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика).

Тема 4. Хвороби нирок і сечових шляхів.

Класифікація та основні синдроми хвороб сечовидільної системи.

Вивчення хвороб нирок: гломерулонефрит (нефрит), піелонефрит та його ускладнення (пери- і паранефрит, піонефроз), абсцес нирки, нефросклероз, нефроз (нефротичний синдром), гідронефроз. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика хвороб нирок.

Вивчення хвороб сечових шляхів: уроцистит. нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура). Сечокам'яна хвороба (нефро- і уролітіаз). Хронічна гематурія великої рогатої худоби. Захворювання нижніх відділів сечовивідних шляхів:

непрохідність уретри і уретрит, встановлення діагнозу, призначення та проведення лікувально-профілактичних заходів.

Змістовний модуль 2. Хвороби нервової системи, крові, імунної системи, алергічні хвороби (алергози) та хвороби спричинені порушенням обміну речовин.

Тема 5. Хвороби нервової системи.

Класифікація і синдроми хвороб нервової системи.

Судинні розлади головного мозку, теплове переірівання (гіпертермія), сонячний удар (гіперінсоляція); ішемія і гіперемія головного мозку та його оболонки. Водянка шлуночків мозку (гідроенцефалія).

Вивчення хвороб головного і спинного мозку та мозкових оболонки запального характеру: менінгіт, енцефаліт, мієліт, менінгоенцефаліт, менінгомієліт.

Функціональні нервові хвороби: неврози, епілепсія, еклампсія. Стрес та його профілактика.

Тема 6. Хвороби системи крові.

Класифікація хвороб системи крові.

Вивчення анемії: постгеморагічна, гіпопластична (мієлотоксична і аліментарно-дефіцитна) і гемолітична (токсична, післяродова гемоглобінурія корів, пароксизмальна гемоглобінурія, ізо- та аутоімунна). Лікування та профілактика анемії. Геморагічні діатези: гемофілія і тромбоцитопенія.

Пухлинні ураження системи крові (гемобластози): лейкози (лейкемія), гематосаркоми.

Тема 7. Хвороби імунної системи.

Вивчення клітинних і гуморальних механізмів захисту організму. Імунні дефіцити. Вивчення проліферативних хвороб імунної системи: гіперлейкоцитоз, гіперімуноглобулінемія, лімфогранулоцитоз, плазмцитома, макроглобулінемія, хвороба «важких ланцюгів».

Аутоімунні хвороби. Загальна характеристика аутоімунних хвороб. Ідіопатичні хвороби: аутоімунна гемолітична хвороба новонароджених тварин, аутоімунні гемолітичні анемії собак і кішок (АГА), аутоімунний дерматоз (червона вовчанка). Диференціальна діагностика, лікування і профілактика хвороб імунної системи.

Тема 8. Алергічні хвороби (алергози).

Загальні механізми алергічних реакцій. Медіатори алергічних реакцій, їх біологічна дія. Методи діагностики алергічних хвороб. Загальні принципи і методи лікування алергічних хвороб: антигістамінні і протизапальні, серцеві та спазмолітичні засоби. Фітотерапія за алергічних хвороб.

Визначення, етіологія, патогенез, діагностика і лікування окремих алергічних хвороб. Кровоплямиста хвороба. Алергічний шок. Алергічний риніт і кон'юнктивіт. Кормова алергія. Лікарська алергія і сироваткова хвороба. Алергія на отрути змій, кровосисних та жалячих комах. Синдром поєднання імунного дефіциту і алергії.

Тема 9. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин.

Класифікація, поширення, особливості перебігу та діагностика.

Вивчення хвороб, що зумовлені переважним порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обмінів: кетоз корів і овець, міоглобінурія, ожиріння, аліментарна дистрофія.

Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів: остеодистрофія (аліментарна, ензоотична, вторинна), гіпомагніємія (пасовищна тетанія), післяродова гіпофосфатемія.

Мікроелементози тварин Поширення, загальні принципи діагностики і профілактики. Йодна недостатність. гіпокобальтоз, гіпокупроз, недостатність цинку (параксратоз поросят), марганцю, фтору, селену. Надлишок фтору, бору, селену, нікелю, стронцію і молібдену.

Гіповітамінози. Недостатність жиророзчинних вітамінів: А, D, Е, К. Недостатність водорозчинних вітамінів: тіаміну, рибофлавіну, нікотинової кислоти, піридоксину, ціанокобаламіну, аскорбінової кислоти. Гіпервітамінози А і D. Диференціальна діагностика, лікування і профілактика тварин з порушення обмінних процесів.

8 СЕМЕСТР

Змістовний модуль 3. Хвороби ендокринних органів та шкіри.

Тема 10. Хвороби ендокринних органів.

Вивчення причин і механізмів розвитку ендокринних хвороб. Дисфункція гіпоталамуса і гіпофіза. Нецукровий діабет. Хвороби надниркових залоз: гіпоадренкортицизм і синдром Кушинга. Порушення ендокринної функції підшлункової залози. Цукровий діабет. Хвороби прищитоподібних залоз: гіпопаратиреоз, післяродова гіпокальціємія.

Хвороби щитоподібної залози: гіпотиреоз, ендемічний зоб, дифузний токсичний зоб. Порушення ендокринної функції тимуса.

Тема 11. Хвороби шкіри.

Алергічні захворювання шкіри: екзема, кропивниця, атонічний дерматит, бражний мокрець. Аутоімунні хвороби шкіри: пухирчасті дерматози, дископодібна червона вовчанка. Дерматоспараксія. Диференційна діагностика хвороб шкіри. Хвороби шкірних залоз: себорея, дисфункція потових залоз, піодермія. Симптоми ураження шкіри: алопеції, надмірний ріст волосся, зміна пігментації шкіри і волосся, шкірний свербіж. Психогенний синдром ураження шкіри.

Змістовний модуль 4. Хвороби молодняку.

Тема 12. Хвороби молодняку.

Поширення хвороб молодняку. Особливості вікової фізіології молодняку. Імунний захист новонародженого молодняку. Імунодефіцитний стан молодняку.

Класифікація хвороб молодняку. Антенатальна гіпотрофія. Гостра гіпоксія інтра- і неонатального періодів.

Неонатальні хвороби із синдромом діареї: казеїно-безоарна хвороба, молозивний токсикоз, диспепсія. Диференціальна діагностика, лікування та профілактика шлунково-кишкових хвороб новонароджених тварин. Омфаліт і омфалофлебіт.

Метаболічні хвороби молодняку: гіпоглікемія, гіпопластична анемія поросят, телят і ягнят; D-гіповітаміноз (рахіт); білом'язова хвороба молодняку; ензоотична атаксія ягнят.

Хвороби органів травлення. Періодична тимпанія рубця у телят і ягнят. Безоарна хвороба.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
7 семестр						
Змістовний модуль 1. Хвороби печінки і жовчних шляхів, очеревини та підшлункової залози, нирок і сечових шляхів.						
Тема 1. Хвороби печінки і жовчних шляхів.	16	2		4		10
Тема 2. Хвороби очеревини.	6	–		2		4
Тема 3. Хвороби підшлункової залози.	6	2		2		2
Тема 4. Хвороби нирок і сечових шляхів.	8	2		2		4
Разом за змістовим модулем 1	36	6		10		20
Змістовний модуль 2. Хвороби нервової системи, крові, імунної системи, алергічні хвороби (алергози) та хвороби спричинені порушенням обміну речовин.						
Тема 5. Хвороби нервової системи.	8	2		4		2
Тема 6. Хвороби системи крові.	8	-		4		4
Тема 7. Хвороби імунної системи.	4	–		2		2
Тема 8. Алергічні хвороби	4	–		2		2
Тема 9. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин.	30	8		8		14
Разом за змістовим модулем 2	54	10		20		24
Усього годин за 7 семестр						
	90	16		30		44
8 семестр						
Змістовний модуль 3. Хвороби ендокринних органів та шкіри.						
Тема 10. Хвороби ендокринних органів.	14			6		8
Тема 11. Хвороби шкіри.	16			4		12
Разом за змістовим модулем 3	30	-		10		20
Змістовний модуль 4. Хвороби молодняку.						
Тема 12. Хвороби молодняку.	60	-		20		40
Разом за змістовим модулем 4	60	-		20		40
Усього годин за 8 семестр						
	90	-		30		60
Усього годин						
	180	16		60		104

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	К-ть год
7 СЕМЕСТР		
1.	<p style="text-align: center;">Тема 1. Хвороби печінки і жовчних шляхів.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Класифікація, синдроми при хворобах печінки і жовчних шляхів. 2. Гепатодистрофія (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика)</p>	2
2.	<p style="text-align: center;">Тема 3. Хвороби підшлункової залози.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Класифікація та основні синдроми хвороб підшлункової залози. 2. Панкреатит (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика).</p>	2
3.	<p style="text-align: center;">Тема 4. Хвороби нирок і сечових шляхів.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Класифікація та основні синдроми хвороб сечової системи 2. Хвороби нирок (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика).</p>	2
4.	<p style="text-align: center;">Тема 5. Хвороби нервової системи</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Класифікація, синдроми, симптоми захворювань нервової системи. 2. Теплове перегрівання (етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика)</p>	2
5.	<p style="text-align: center;">Тема 9. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Загальні поняття про перебіг хвороб обміну речовин їх класифікація, поширення та економічні збитки які вони заподіюють тваринництву. 2. Хвороби зумовлені переважним порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обмінів: кетоз корів і овець, ожиріння, аліментарна дистрофія.</p>	2
6.	<p style="text-align: center;">Тема 9. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Вступ. Хвороби спричинені порушенням макроелементів їх класифікація, особливості перебігу, поширення. 2. Остеодистрофія аліментарна 3. Вторинна остеодистрофія корів 4. Вторинна остеодистрофія бичків 5. Післяпологова гіпокальціємія</p>	2
7	<p style="text-align: center;">Тема 9. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <p>1. Мікроелементози. Поширення, діагностика, профілактика. 2. Гіпокобальтоз</p>	2
8.	<p style="text-align: center;">Тема 9. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Гіповітамінози. Класифікація вітамінів та вітаміноподібних речовин. 2. Недостатність жиророзчинних вітамінів.</p>	2
Разом за 7 семестр		16

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	К-ть год.
7 семестр		
1.	Тема 1. <u>Хвороби печінки і жовчних шляхів.</u> 1. Розгляд хвороб печінки та жовчних шляхів (гепатит та цироз печінки, жовчнокам'яна хвороба, холецистит, холангіт). 2. Дослідження тварин за хвороб печінки 3. Розгляд та оформлення історії хвороби	4
2.	Тема 2. <u>Хвороби очеревини.</u> 1. Дослідження тварин із захворюванням очеревини. 2. Встановлення діагнозу. 3. Проведення диференціальної діагностики. 4. Призначення лікування. 5. Розроблення профілактичних заходів.	2
3.	Тема 3. <u>Хвороби підшлункової залози.</u> 1. Розгляд хвороб підшлункової залози. Панкреатит. 2. Проведення діагностування у тварин та розробка лікувально-профілактичних заходів за хвороб підшлункової залози	2
4.	Тема 4. <u>Хвороби нирок і сечових шляхів.</u> 1. Розгляд та вивчення методів діагностики, диференційної діагностики, лікування та профілактики хвороб нирок (нефрит, нефроз, нефросклероз). 2. Дослідження тварин з патологією нирок 3. Оформлення історії хвороби	2
5.	Тема 5. <u>Хвороби нервової системи.</u> 1. Розгляд хвороб нервової системи. 2. Дослідження тварин із захворюваннями нервової системи. 3. Встановлення діагнозу, призначення лікування. 4. Розгляд історій хвороби.	4
6.	Тема 6. <u>Хвороби системи крові.</u> 1. Дослідження тварин із захворюваннями системи крові. 2. Оформлення та розгляд історії хвороби 3. Встановлення діагнозу, призначення лікування, розробка заходів профілактики.	4
7.	Тема 7. <u>Хвороби імунної системи.</u> 1. Розгляд хвороб імунної системи. 2. Дослідження тварин із захворюваннями імунної системи. 3. Встановлення діагнозу, призначення лікування. 4. Розгляд історій хвороби.	2
8.	Тема 8. <u>Алергічні хвороби (алергозів).</u> 1. Розгляд загальних механізмів алергічних реакцій. 2. Розгляд загальних принципів і методів діагностики та лікування алергічних хвороб. 3. Дослідження тварин, встановлення діагнозу, призначення лікування.	2

9	Тема 9. <u>Хвороби спричинені порушенням обміну речовин.</u> 1. Дослідження тварин з патологією обміну речовин. 2. Оформлення і розгляд історії хвороби, ставлення діагнозу, призначення лікування.	8
Разом за 7 семестр		30
8 семестр		
1	Тема 10. <u>Хвороби ендокринних органів.</u> 1. Розгляд хвороб органів ендокринної системи (цукровий діабет, нецукровий діабет), хвороби надниркових залоз (гіпоадренокортицизм, синдром Кушинга). 2. Розгляд хвороб прищитоподібних залоз. 3. Дослідження тварин з патологією ендокринної системи. 4. Діагностика, лікування та профілактика ендокринопатій. 5. Розгляд історій хвороби, постановка діагнозу та його обґрунтування, призначення лікування та розробка профілактичних заходів.	6
2	Тема 11. <u>Хвороби шкіри.</u> 1. Розгляд етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб шкіри. Основні синдроми ураження шкіри та шкірних залоз. 2. Дослідження тварин з патологією шкіри. 3. Ознайомлення з методами діагностики, лікування та профілактики хвороб шкіри	4
3	Тема 12. <u>Хвороби молодняку.</u> 1. Вивчення етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб молодняку: антенатальна гіпотрофія 2. Вивчення етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб молодняку: гостра гіпоксія інтра- і неонатального періодів	10
4	Тема 12. <u>Хвороби молодняку.</u> 1. Вивчення етіопатогенезу, методів діагностики та лікування хвороб молодняку. Казеїно-безоарна хвороба. 2. Дослідження тварин з гострими шлунково-кишковими розладами 3. Встановлення діагнозу та проведення диференціальної діагностики 4. Профедення регідратаційної терапії 5. Розробка лікувально-профілактичних заходів 6. Оформлення історії хвороби	10
Разом за 8 семестр		30
Разом		60

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва та зміст модулів та їх елементів	Кіл-ть годин
7 семестр		
1	Тема 1. Хвороби печінки і жовчних шляхів. Синдроми хвороб печінки та жовчних ходів. Вивчення хвороб печінки і жовчних шляхів. Гнійний гепатит, амілоїдоз печінки [1, с. 270 -372].	10

2	Тема 2. Хвороби очеревини. Вивчення хвороб очеревини. Перитоніт та асцит [2, с. 5-18]; [11, с. 615-627].	4
3	Тема 3. Хвороби підшлункової залози. Вивчення хвороб підшлункової залози. Кіста та пухлини підшлункової залози [2, с. 3-12]; [11, с. 515-527].	2
4	Тема 4. Хвороби нирок і сечових шляхів. Гостра та хронічна ниркова недостатність. Нефросклероз. Абсцес нирки. Гідронефроз [2, с. 13-15; 22-57]; [9, с. 324-341];[11, с. 237-239].	4
5	Тема 5. Хвороби нервової системи. Синдроми захворювань нервової системи. Функціональні нервові хвороби: епілепсія, еклампсія, стрес-синдром, губчастоподібна енцефалопатія [2, 58-83]; [9, с.247-265].	2
6	Тема 6. Хвороби системи крові. Післяпологова гемоглобінурія корів. Геморагічні діатези [2, с. 107-110; 115-118]; [5, с. 49-66; 82-86; 94-110].	4
7	Тема 7. Хвороби імунної системи. Клітинні і гуморальні фактори імунного захисту. Проліферативні хвороби імунної системи та надмірно активний імунний стан [2, с. 127-130; 147-149].	2
8	Тема 8. Алергічні хвороби. Алергія на ліки та укуси комах [2, с. 127-130; 147-149].	2
9	Тема 9. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин. [2, с 153-160; 170-172; 186-191; 211-224; 232-237; 242-255].	14
Разом за 7 семестр		44
8 семестр		
1	Тема 10. Хвороби ендокринних органів. Принципи регуляції залоз внутрішньої секреції. Дифузний токсичний зоб. [2, с. 107-110; 115-118]; [9, с. 490-494]; [14, с. 5-12; 26-31; 48-49].	8
2	Тема 11. Хвороби шкіри. Хвороби шкірних залоз: себорея, дисфункція потових залоз, піодермія. Симптоми ураження шкіри: алопеції, надмірний ріст волосся, зміна пігментації шкіри і волосся, шкірний свербіж. Психогенний синдром ураження шкіри.	12
3	Тема 12. Хвороби молодняку Омфаліт і омфалофлебіт. Метаболічні хвороби молодняку: гіпоглікемія, гіпопластична анемія поросят, телят і ягнят; D-гіповітаміноз (рахіт); білом'язова хвороба молодняку; ензоотична атаксія ягнят. Хвороби органів травлення. Періодична тимпанія рубця у телят і ягнят. Безоарна хвороба [2, 313-392].	40
Разом за 8 семестр		60
Разом:		104

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Проведення лабораторних досліджень та діагностика хвороб тварин

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), робота з книгою (читання, виписування, складання плану, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, тощо).

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. *Практичні*: лабораторний метод.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*.

2.2. *Методи синтезу*.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Проблемний* (проблемно-інформаційний)

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Дослідницький*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, використання проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій та інші).

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- виробничі ситуації.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- навчально-дослідна робота;

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ (ЗАЛІК)

Поточне тестування та самостійна робота									СРС	Разом модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	15	85 (70+15)	15	100
10	5	5	5	5	5	10	5	15				
25				45								

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ (ЕКЗАМЕН)

Поточне тестування та самостійна робота					СРС	Разом модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4						
T10	T11	T12	T13	T14	15	55 (40+15)	15	30	100
5	5	10	10	10					
20			20						

12. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
69-74	D		
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичний посібник до самостійної роботи «Хвороби сечової системи». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2003. – 46 с.
2. Методичний посібник до самостійної роботи «Хвороби нервової системи». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2003. – 66 с.
3. Методичний посібник для самостійної роботи «Хвороби імунної системи». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2004. – 38 с.
4. Правила особистої гігієни і безпеки праці при дослідженні хворих тварин і надання їм лікувальної допомоги. / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2005. – 17 с.
5. Методичний посібник для самостійної роботи «Отруєння токсинами кормів і кормовими добавками». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2002. – 50 с.
6. Методичний посібник для самостійної роботи «Хвороби шкіри». / Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Скляр О.І., Мусієнко О.В., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2002. – 19 с.
7. Методичний посібник для самостійної роботи «Хвороби хутрових звірів». / Мусієнко О.В., Улько Л.Г., Мусієнко В.М., Кистерна О.С. – Суми: РВВ СНАУ, 2007. – 38 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

№	Вид	Назва
1	Основна	Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.; За ред.. В.І. Левченка. – Біла церква, 1999. – Ч. 1. – 376 с.
2		Внутрішні хвороби тварин / В.І.Левченко, І.П.Кондрахін, В.В.Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч.2. - 544 с.
3		Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І.Левченко, В.В.Влізло, І.П.Кондрахін, та ін.; За ред В.І.Левченка. - Біла Церква, 2004. - 608 с.
4		Ветеринарна клінічна біохімія: навчальний посібник , М.І. Карташов та О.П. Тимошенко. – Харків: Еспада, 2010. – 400с.
5		Ветеринарна клінічна гематологія: навчальний посібник / О.І. Сукманський, С.І. Улизько; За ред.. О.І. Сукманського. – Одеса: ВМВ, 2009. – 168 с.
6		Клінічна ветеринарна фармакологія / О.І. Канюка,В.Р. Файтельберг-Бланк, Ю.П. Лизогуб та ін.; За ред. О.І. Канюки. – Одеса: Астропринт, 2006. – 291 с.
7		Годівля сільськогосподарських тварин: підручник / І.І. Ібатулін, Д.О. Мельничук, Г.О. Богданов та ін.; За ред. І.І. Ібатуліна. – Вінниця, Нова книга, 2007. – 616 с.
8		Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: Практикум / В.І.Левченко, І.П.Кондрахін, Л.М.Богатко та ін.; За ред. В.І.Левченка. – Біла Церква, 2000. – 224 с.
9		Ветеринарна клінічна біохімія / В.І.Левченко, В.В.Влізло, І.П.Кондрахін, та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
10		Внутрішні хвороби тварин: Практикум / М.І. Цвіліховський, В.І.Береза, В.С. Січкара та ін.– К.: Арістей, 2004. – 140 с.
11		Кондрахин И.П. Диагностика и терапия внутренних болезней животных. – М.: Аквариум-принт, 2005. – 830 с.
12		Локес П.І. Лікарські рослини: підручник / П.Б. Локес, Б.Г. Панасенко. – Полтава: Довкілля, 2010. 264 с.
13		Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин: навч. посібник / В.Б. Левченко, В.Б. Головаха, Б.П. Кондрахін та ін.; За ред.. В.І. Левченка. – Київ: Аграрна освіта, 2010. – 437 с.
14		Кондрахин И.П. Эндокринные, аллергические и аутоиммунные болезни животных: справочник. – М.: КолосС, 2007. – 251 с.
1	Додаткова	Внутрішні хвороби тварин / М.О.Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І.Береза та ін.; За ред. М.О.Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с.
2		Болезни собак / А.Д.Белов, Е.П.Данилов, И.И.Дукур и др. – М.: Колос, 1995. – 368 с.
3		Братюха С.И. Болезни пушных зверей. К., Урожай, 1987. – 243 с.
4		Болезни собак и кошек: Учебное пособие / С.В.Старченков. – СПб.: Лань, 2001. – 560 с.

5	Ветеринарная диспансеризация сельскохозяйственных животных: Справочник / В.И.Левченко, Н.А.Судаков, Г.Г.Харута и др.; Под ред. В.И.Левченко К.: Урожай. 1991.-304 с.
8	Внутренние болезни животных / Г.Г.Щербаков, А.В.Коробов, Б.М.Анохин и др.; Под. общ. ред. Г.Г.Щербакова, А.В.Коробова. – СПб.: Лань, 2002.–736 с.
9	Внутренние незаразные болезни сельскохозяйственных животных / И.Г.Шарабрин, В.А.Аликаев, Л.Г.Замарин и др.; Под ред. И.Г.Шарабрина. – М.: Агропромиздат, 1985. – 527 с.
10	Внутренние незаразные болезни сельскохозяйственных животных / Б.М.Анохин, В.М. Данилевский, Л. Г.Замарин и др.; Под ред. В. М. Данилевского. М.: Агропромиздат, 1991. - 575 с.
11	Карпуть И.М. Иммунология и иммунопатология болезней молодняка. – Минск: Ураджай, 1993 – 288 с.
12	Кондрахин И.П. Алиментарные и эндокринные болезни животных. – М.: Агропромиздат, 1989. – 256 с.
13	Мікроелементози сільськогосподарських тварин / М.О.Судаков, В.І.Берега, І.Г.Погурський та ін.; За ред. М.О.Судакова. – 1991. – 144 с.
14	Незаразные болезни молодняка / И.М.Карпуть, Ф.Ф.Прохоров, С.С.Абрамов и др.; Под ред. И.М.Карпуця. – Минск: Ураджай, 1989. – 240 с.
15	Незаразные болезни лошадей / И.А.Калашник, Д.Д.Логвинов, С.И.Смирнов и др. – М.: Агропромиздат, 1990. – 272 с
16	Практикум по внутренним незаразным болезням животных / В.М. Данилевский, И.П.Кондрахин, А.В.Коробов и др.; Под ред. В.М.Данилевского, И.П.Кондрахина. - М.: Колос, 1992. – 271 с